

մատ, կառքը կոտորելէն վերջն է որ ճամբայ ցուցնողները շատցան: Քաղաքականութիւնը իր պէտքով բնութեամբ և դիւային գոյնով ամբողջովին երեւան գալէն վերջն է որ այս առարկութիւնը ընողները շատցան:

Տեսնենք սակայն թէ՛ հիմնական է այն: Կարելի՞ էր իրօք նախագուշակել թէ՛ Եւրոպայ պիտի լքէր մեկ բողոքովին ու անտարբեր հանդիսատես պիտի ըլլար 300,000 հայերու ջարդին:

Համարձակ կրնանք ըսել թէ ոչ ոք կրնար ընել այդ գուշակութիւնը. ոչ միայն յնգափոխականները, ոչ միայն հայ ազգը չէր կրնար, այլ և պետական մարդեր, քաղաքականութեան մէջ թրծուած, ծերացած ու իրենց ուղղը մաշած դիւանագէտներ չի կրցին նախատեսել այն վախճանը որուն յանգեցաւ մեր խնդիրը: Անգլիոյ մեծագոյն դիւանագէտները, իրենց գլուխն ունենալով Սոլդաթի, ապահովապէս Հայկական խնդրին մէջ այնքան առաջ չի պիտի երթային ինչպստ մեկ և հակառակ Սուլթանին՝ եթէ կրցած ըլլային հեռատեսել թէ վերջին խօսքը Քիւրտին ճոկանին պիտի մնայ և թէ իրենք ամօթապարտուէին, զոր ծածկելու համար լաւագոյն պատրուակ մը չի պիտի գտնէին քան սա սնամէջ ու ծիծաղելի յայտարարութիւնը թէ բրիտանական մարտանաւերը չեն կրնար Հայաստանի լիւններուն վրայ ելնել:

Եւ իրապէս ալ Սասունի ջարդերէն առաջ և ետքը մինչեւ մայիս 11ի ծրագրին հրատարակութիւնը՝ քաղաքականութիւնը այնքան ալ աննպաստ չէր մեկ համար: Եւրոպական մամուլի հրատարակութիւնները և նշանաւոր պետական մարդերու խօսքերը յուսալից էին: Սուլթանը կը ջանար յազմալ հայ ժողովրդին և Եւրոպայի զայրացած հանրային կարծիքին քիչ շատ գոհացում տալ, որքան կարելի է՝ իր վեհապետական իրաւունքներուն համար անփնտաս կերպով մը: Կը ջանար համոզել Անգլիա թէ պիտի բարեութեան վիճակը և ինք, բացարձակ վեհապետ և իսլամութեան խալիֆա, զիջաւ անպաշտօն մասնաւոր լնաւակով մը գիմել բրիտանական նախարարի մը, լորտ Սոլդաթի, և խնդրել իրմէ որ հոգ տանի Անգլիոյ մէջ տիրող հակաթուրք յուզումը դադարեցնելուն՝ վտահա ըլլալով որ Հայերու պահանջներուն գոհացում պիտի տրուի: Ու նամակընկալ մարքիւղը, որ չմոռնանք ըսել, Սուլթանի և անոր կառավարութեան նշանաւոր այնքան սպառնալից լեզու մը գործածել էր, զոհ չեղաւ Սուլթանին այս զիջումով, այլ հարկ դատեց հարուած մ'ալ տալ թուրքին՝ հրապարակային գու-

մարումի մը մէջ կարգաւոր, կայսերական նամակը, որ իբր անձնական գրութիւն գաղտնի մնալու սահմանուած էր:

Ոչ, Եւրոպայի քաղաքական կապութիւնը այնքան հակահայ չէր կրնար ըլլալ այն միջոցին, երբ անոր ամէն գաղտնիքներուն վերահասու Սոլդաթի թուրք դեսպան Րիւսթէմ բաշայի կը յայտարարէր որ թուրքիա կտոր կտոր պիտի բաժնուէր, եթէ չփութար բարեփոխել իւր քրիստոնեայ հպատակներուն վիճակը: Այն ժամանակն էր որ Րիւսթէմ բաշա իր ծանր պաշտօնի մտահոգութեանց և պատասխանատուութեան բռնին տակ ընկճուած՝ մեռաւ իւր բարեկամներուն ըսելով «Հայկական խնդիրը պիտի սպաննեց»:

Յիշենք նաեւ Սրբազան Իզմիրլիանի ընտրութիւնը: Բ. Գուռը հակառակ էր բողոքովին Պատրիարքական այս ընտրելիին, որ իր խրոխտ, յամառ ու ազգասէր ոգիով քաջ ծանօթ էր անոր: Սակայն դեսպանները ստիպեցին թուրք կառավարութիւնը թող տալու որ Իզմիրլիանը ընտրուի Պատրիարք և ապա վաւերացնելու անոր ընտրութիւնը, որովհետեւ այն ժամանակ Եւրոպայ տրամադիր էր մեր բաղձանքները նկատողութեան առնելու և Գուռը հարկադրուած՝ Եւրոպայի առջեւ խոնարհուի:

Այս իրողութիւնները ակնհիւս կը ցուցնեն թէ ո՞վ գիտէ ինչ դժոխային մեքենայութիւններու շընորհիւ՝ Եւրոպա մայիս 11ի ծրագրին պատրաստութեան ժամանակ փոխեց իր դիրքը մեկ նշանակամբ, չքեց մեկ ու թուրքին ըսաւ «Գնա, գիտցածիդ պէս լուծէ Հայկական խնդիրը»:

Իրաւունք է պահանջել Հայ յեղափոխականէն որ գուշակէր այս անակնկալ փոփոխութիւնը: Այդ կը նշանակէ պահանջել որ հայ երիտասարդը Սոլդաթիներէ աւելի խորամանկ քաղաքագէտ և հեռատես դիւանագէտ ըլլար, կը նշանակէ մէկ խօսքով՝ անկարելի պահանջել:

Հայ յեղափոխական կազմակերպութիւնները այս մասին պատասխանատուութիւնէ զերծ նկատելէ ետքը, յաջորդ անգամին պիտի ճշդենք թէ իսկապէս ինչ կէտերու մէջ է իրենց վրայ ծանրացող սոսկալի պատասխանատուութիւնը և որոնք եղած են իրենց այն պարտազանցութիւններն ու թերութիւնները զորս հրապարակով հարուածելու յանձնայ ձաղկիլ ամէնուս պարտքն ու իրաւունքն է:

Ով որ գիտէ Քարբերթցի Յովհաննէս Գինոսեան անուն երիտասարդին ուր գտնուիլը, թող հաճի գրել հետեւեալ հասցէին.

Թովմակեան Տէր-Թովմակեան
157 Summer st.
(U. S. A.) Worcester Mass

ԱՌՈՐԵԱՅ ՏՊԱՌՈՐԻԹԻՆԵՆ

Սիրելի ընթերցող,

Գիտեմ, կը հասկնամ հետաքրքրութիւնդ. կուզես որ այս անգամուս թղթակցութիւնս համառոտ բովանդակութիւնն ըլլայ հանդէսներու նկարագրութեանց: Որչափ կը ցաւիմ որ յուսախար պիտի ըլլաս: Իրաւ է որ ժամանակին կարգացած եմ «հարց-պատասխանով» գրադիտութիւն մը և կը յիշեմ թէ հոն խօսուած է նկարագրութեան և նկարագրող ու ճի վրայ և ուր, թերեւ, ազգային հանգիսի մը նկարագրութիւնը դրուած է, իբր օրինակ, բայց, կերելի թէ ծաւալութեամբ անցուցած դասերէս մին ըլլալու է ադ, որովհետեւ հակառակ ուղեղիս բարեկամացութեան՝ չի կրցի միտքս բերել դրուած օրինակներէն ոչ մին, անցեալ բարի ժամանակաց և վերջացող հոթնեկին մէջ սարքուած ազգային հանգէսներու նկարագրութեանց մէջ բազմատուութեան եզր մը գտնելու համար:

Արդէն, խօսքը մէջերնիս, սիրելի ընթերցող, սիրտ չունիմ, և եթէ երբէք անցեալին խօսքը կընեմ, պարզապէս մխիթարուելու և չի յուսահատելու համար է, այնքան սրտածմիկ կը գտնեմ հեռաւորութիւնը որ կը բաժնէ զմեզ մեր հայրերէն ու մանաւանդ անոնց կորուրի նկարագրէն:

Ինչ սրտով նկարագրեմ քեզ ազգային հանգէս մը ուր հազար հոգիի ներկայութեան արտասանուած խօսքերը կը խեղաթիւրեն անորակելի հաճոյքով մը:

Հանգէսներու անմեղութիւնը, սրբութիւնը աղտոտելու չար ոգին երբէն ի վեր մուտ գտած է մեր մէջ: Երբէն ի վեր սկսած են հայհոյել, ապակիներ կոտորել, ուժով վեր գործածել, սաստիկներու միջամտութեան պէտք ունենալ մեր ազգային հանգէսներուն մէջ: Երբէն ի վեր մեր վարդանանց հանգէսը սկսած ենք փակել մեր երեսներուն լացովն ու կոծով:

Չե՞ս կարծեր, սիրելի ընթերցող, թէ պէտք եղածէն աւելի է այս, թէ ժամանակ է այլ եւս չափ ու սահման մը դնելու մեր խօսքերուն ու գործերուն, չողբալու համար, ապագային, անոնց ախար հետեւանքներուն վերայ:

Ու քանի որ հանգէսներու վրայ է խօսքերնիս, չի մոռնանք նաեւ դիմակահանգէսները որոնք բարեազգաբար համալգային ըլլալու մխիթարութիւնը կընծայեն մեզ:

Երեւակայէ՛, սիրելի ընթերցող, թէ որքան ապուշ պիտի համարուէինք իթէ միամտաբար սպասէինք բուն բարեկենդանին՝ դի-

մակաւորներ տեսնելու հաճոյքն ունենալու համար: Դիմակաւորներ շատ կան ու եղած են ամէն տեղ ու ամէն ժամանակ:

Դիմակաւորներ չեն անոնք որ մութին մէջ կը գործեն, անոնք որ ժպտուն դէմքով, քարքիռֆի մը բացատրութիւններովն ու ձեւերովը, արեւմտեան կեղծ ու անճարակ քաղաքակրթութեան մը արտաքին կեղեւին տակ սքողուած, կը սեղմին ձեռք, կը համբուրեն ճակատը, վրադ գուրգուրալու ձեւեր կանոնեն, և, քիչ մը անդին, քալ մը հեռուն, կողմնակի փողոցի մը մէջ անկիւնը սքլած, կը դաւաճանեն իրենց սեղմած ձեռքին ու իրենց համբուրած ճակտին դէմ: Ուրացողներ... որ կընարին կողմնակի ճամբաները վաւեր զի կողմնակի են իրենց տուած հարուածները:

Ձղուանքի, գարշանքի ինչ հոտ մը կը բուրէ այդ տխուր դիմակաւորներուն երեսէն: Անոնց ձեռքը որքան ցուրտ է, ու որքան սաղայէլական՝ պարզ զոր կը պարեն իրենց զոհերուն շուրջ:

Թ. Թ. Ա. Ի. Թ.

ՏԵՌԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

Տխուր լուրեր կուգան Փ. Պօլէն: Մասնաւոր նամակէ մը կիմանանք թէ տեղին ազգ. վարժարանին մէջ վարդաւանց տօնին առթիւ կատարուած հանգէսը վերջացեր է կոխով, երկսեռ անարեւելալ տղաներու լաց ու կոծով, ուժով վեր հարուածի մը արձակումով ու վերջապէս ոստիկանութեան միջամտութեամբ:

Ազգ. հանգէսի մը այսքան արտակարգ եւ այսքան ցաւալի կերպով վերջացումը իր նոյնչափ արտակարգ ու ցաւալի պատճառներն ունի: Յեղափոխական կուսակիցներ, բաւ չհամարելով այն պայքարը զոր կը մղէ իրաւունքէն ուրիշ առիթներով և ուրիշ տեղեր, վարդաւանց հանգէս մ'ալ յարմար դատեն են չահագործել իրենց թոյնը ժայթքելու մէկ զմէկու դէմ: Այսչափ է մեղի տրուած տեղեկութիւնը. մանրամասնութիւններ կը պակսին տակաւին. սակայն այսքանի ալ արդէն բաւական է հաստատելու որ Պուլկա-րահայերու տեղական ազգային գործերն ալ կուսակցական ոգին զոհ երթալու վտանգին մէջ են, եթէ հայ ժողովուրդի լուրջ մասը չի փութայ իր հաստատութիւններէն ու հանգէսներէն անողոր խտտութեամբ դուրս վաճել ամէն անոնք որոնք կը նկրտին հոն ալ հեղափոխական կուսակցական ապակա-նութիւնը:

Այլ չափը կանցնեն այդ պարտնե-րը: Հայ ժողովուրդը եւ իրեն ներկայացուցիչ պաշտօնական մարմինները շօշափելի ապացոյցներով հասկցնելու են ազգայիններուն թէ ազգին մեծամասնութիւնը ոչ զահակցական, ոչ արմէնական և ոչ հնչական ըլլալով, չկրնար ներքէ կրքէ որ կուսակցական կիրքեր իր ներքին գործերուն մէջ ալ սպրդին ու թունաւորեն զանոնք:

Թո՛ղ երթան ուրիշ տեղեր կուրին. սրճարաններու, առններու, փողոցներու և լրագիրներու մէջ, եթէ կուզեն, ամէն օր իրարու գլուխ թող պատեն, բայց հեռի միմեկին դարձ-ներէն, մեր եկեղեցիներէն, հեռի՛ մեր հանգէսներէն, հեռի՛ մեր ներքին գործերէն, եթէ կուսակցական հաշիւներով տողորուած իրենց ուղեղներ ալ զիրենք անընդունակ ըրեր են՝ գոնէ ոչ—յեղափոխական գործերու մէջ իբրեւ զուտ Հայ խորհելու և վարուելու:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Ռուսներ 14 փետր-

Վարդանանց պատերազմի յիշատակը չբեղութեամբ անուշեցաւ անդուշտ վարժարանի մէջ ու նոյն օրը երեկոյին ընթերցարանի չէնքին մէջ: Վարժարանի սրահը զարգարուած էր Մայր-Հայաստանի, Վարդանի, Հայրիկի եւ ուրիշ նշանաւոր ազգայնոց պատկերներով: Ժողովրդի հոծ բազմութիւն մը խոնուած էր գպրոցի եւ եկեղեցիի շրջափակին մէջ:

Առաջին ճառախօսը, Պ. Ա. Զորաբեան, փայլուն կերպով նկարագրեց Վարդանանց պատերազմը ու անոր հետեւեանքները եւ բացատրեց թէ այդ ճակատամարտը ի՞նչ նշանակութիւն ունի Հայոց ազգի պատմութեան մէջ:

Օր. Վ. Անդրանիկեան բանախօսեց դրուատելով Երզ. դարու Հայ տիկնանց վարքն ու բարքը:

Պ. Կ. Զատարեան խօսեցաւ Երզ. դարու հայ հոգեւորականութեան մասին եւ համեմատելով Հայերուն նոյն ժամանակի եւ այժմեան դրութիւնը, յուսադրիչ տեսութիւններով աւարտեց:

Արաստանեցան նաեւ գեղեցիկ տաճարները եւ ազգ. երգեր երգուեցան դպրոցական երկսեռ երգեցիկ խմբերէ:

Երեկոյին՝ հակառակ մուսքի տուրքին՝ ընթերցարանի մէջ մեծ բազմութիւն կար:

Դարձեալ մանչերը եւ աղջիկները արտասանեցին ոտանաւորներ եւ երգեր երգեցին: Ասոնցմէ յետոյ ասպարէզ եկան մանկապարտէզի մանուկները, որոնց ուշիմութիւնն ու համարձակութիւնը արժանի էին ուշադրութեան: 5—6 տարեկան տղայներ եւ աղջիկներ որքան ուղիղ չնշտելով եւ համարձակութեամբ տաճարներ կ'արտասանէին, որ ունկնդիրներու զարմանք պատճառեցին եւ գեղեցիկ յոյսեր ներշնչեցին ապագային մանուկներուն մասին:

Ապրիլն ազգին այսպիսի մանուկներ հասցնողները:

Ի վերջոյ երկսեռ վարժարաններու տնօրէն Պ. Ս. Սապահ—Գրիգոր շնչտելով Վարդանանց պատերազմի նշանակութեան վրայ, յորդորեց որ այն ծնողները, որոնք կուզեն իրենց որդիները տեսնել Վարդանանքու հետեւող, տալ անոնց ազգային կրթութիւն եւ զրկել զանոնք հայ վարժարանները:

Ա. ԴԵՐՆԵՒԻ

ԼՐԱՔԱՂ

Իզմիրի մէջ կատարուեցաւ բացումն Սահակ Վարդուհեան նորակառոյց վարժարանին, որուն գետինը ազգին նուիրած է Տ. Միքեան Իփրիկեան ի յիշատակ իւր վաղամեծիկ ամուսինին, իսկ շէնքը կառուցած է Տ. Աւետիս Աւետիքեան ի յիշատակ իր հանգուցեալ հօր եւ մօր՝ Սահակ եւ Վարդուհի Աւետիքեանի:

—Իզմիրի ազգ. երկսեռ որբանոցներուն ի նպաստ արուած երեկոյթի մը զուտ հասոյթն եղած է 300 Օսմ. ոսկի:

—Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին տեղեկագրուած է թէ Նարախանիս եւ Առճակ բազմահայ գիւղերը տրամադրու են կաթողիկոսութիւնը ընդունելու: Նոյնպէս Մօկաց, Կիւրիս եւ ուրիշ գաւառներու մէջ կրօնափոխութեան հոսանքը կը շատնայ:

—Կ. Պոլսոյ մէջ երեք հայ արքեպիսկոպոսներ կան որոնք ամէն Պայրամի եւ ուրիշ թրքական հանդիսաւոր օրերու առիթով երբեք—քեօչ կեր-

թան, իրենց համար բաւական չի տեսնելով այն շնորհաւորութիւնները զոր Պատրիարքը իւր ներկայացուցչի համայն ազգին կը մատուցանէ Սուլթանին: Վերջին Պայրամին առիթով այլ նոյն բանն ըրած են այլ բարձրաստիճան եկեղեցականներ, որոնք են Ռուբէն արքեպիսկ. Աշրգեան, Բարթողիմէոս արքեպ. Չամչեան եւ Մեդրոպ արքեպ. Սուքիասեան: Ինքզինքնին հայ չ'զգալուն համար է արդեօք որ չեն ուզեր Ս. Պատրիարքին ներկայացուցչութիւնը ընդունիլ իրենց անձին համար:

—Կ. Պոլսոյ մէջ հայ մամուլը ակնհայտ կը յառաջադիմէ: Բիւզանդիոնէ ետքը, որ իր հմուտ ու փորձ խմբագիր—տնօրէն Տ. Բիւզանդ Բէշեանի վարչութեան տակ արտատուող յաջողութիւն մ'ունեցաւ, հիմաւորը Մանիս սկսաւ աւելի ճոխ պարունակութեամբ ու մեծագոյն ծաւալով հրատարակուել շնորհիւ աշխատակցութեան հանրածանօթ երկու գրագէտներու Տ. Գրիգոր Զօհրապի եւ Տ. Հրաչոյ Ասատուրի, ինչպէս եւ հայ գրագէտուհի Սիւպիլի:

Վերջապէս մօտ օրեր «Հանրագիտակ» պիտի սկսի հրատարակուել իւր շարակալութիւնը ընդարձակ նոր եւ հանրօգուտ ուղղութեամբ եւ խմբագրութեամբ Տ. Դ. Բօլսախ Թերթը զուտ գրական ճիւղէ զատ պիտի գրադի մասնաւորապէս մանկավարժական, գիւղատնտեսական, արհեստական, առանձն—տնտեսական եւ առողջապահական խնդիրներով:

—Բերայի թաղ. խորհուրդը հանգանակութիւն մը բացած է Մանգուէի Էփէնարի խմբագիր Տ. Կարապետ Փանոսեանի ի նպաստ որ 2—3 ամիս ի վեր կաթողուածանոր՝ խեղճ ու կարեկցութեան արժանի վիճակի մը մէջ կը տառապի Ֆէրիգիւղ տան մը մէջ անկիւնը:

Ի՞նչ վախճան ազգային վատտակաւորի մը համար: Մեկնութիւն տեսլով է:

—Տօքթօր Երուանդ Առանեան բնիկ Ուրբերդցի, որ 1890ին Բաքուայի բժշկական համալսարանին քննութեանց մէջ ստալինը հանդիսացած ու արտասովոր պատիւներու, համակրական ցոյցերու եւ 500 ոսկի արժէքով նուէրներու արժանացած էր իտալացիներու կողմէն, այժմ նոյն համալսարանին ուսուցչի անուանուել է:

Տօքթօր Երուանդ չըջանաւարտ ըլլալէ ետքը իր ուսումնասիրութիւնները շարունակելով, ուղեկի հիւանդութեան վերաբերեալ օգտակար գիւտ մը ըրաւ, որով Իտալիոյ բժշկական թերթերը շատ գրադեցան: 1892—93ին եւրեք աշխատասիրութիւններ հրատարակեց որոնցմէ մէկը մաշաւեան, Մանկական հիւանդութիւններ վերանորոգում, մեծ ընդունելութիւն գտաւ: Ապա նախագահ ընտրուեցաւ գիտական յանձնախմբի մը, զոր իտալական կառավարութիւնը նշանակեց երկրին հարաւային կողմը երկրաբանական քննութիւն մը կատարել տարու համար: Տօք. Երուանդ Մուրաւ—Ռափայէլեան վարժարանի աշակերտ է: Կըսուի թէ հիմա ամուսնացել է իտալացի կոմսուհիի մը հետ:

—Բ. Գոնէն Պատրիարքարանի եկած պաշտօնագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսի գաղտնալու արթնութիւն տըրուած է այն հայ գաղթականներուն ուրոնք այնտեղ առնու, ընտանիք եւ գործ ունին: Վերադարձողներուն համար Պարթիարքարանը ապահովութիւն պիտի տայ եւ երաշխաւոր մը պիտի ցուցնէ:

—Օտէսայի մէջ հայ եկեղեցական հո-

գարածութիւն մը կազմուած է վաւերացմամբ ներքին զործերու նախարարութեան: Հոգարարածութիւնը նախատակ ունի օգնել չքաւորներու եւ հիմնել դպրոց, անկեղանոց եւ ուրիշ բարենպաստակ հաստատութիւններ:

Ռուս թիւրք մը կը ծանուցանէ թէ նորընտիր հոգարարածութիւնը, որոյ եկամուտը կը կազմեն կալուածական հասոյթ, Դուրաւուտութիւն ու կոտակներ, մտադիր է ը'դարձակել Օտէսայի ծիւղական դպրոցին շէնքը, հիմնել անոր կից երկաթագործական եւ առաջագործական արհեստանոցներ, նոյնպէս ընդարձակել դպրոցին կրթական ծրագիրը՝ արհեստներու ուսումը ներմուծելով: Ասկէ զատ ապաստանարաններ պիտի հիմնէ աղքատ, ծեր Հայերու եւ անտէր որբերու համար:

—Վհհ. Կաթողիկոսը փետր. 4ին Թիֆլիսէն մեկնած ու հետեւեալ օրը հասած է Բաղու:

ԶՕԼԱՅԻ ԴԱՏԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երգուեալ 12 դատաւորներու մեծամասնութիւնը յանցաւոր դատեց Էմիլ Զօլա եւ Օռօ լրագրի տնօրէնը ու դատարանի նախագահը առաջինը միամեայ, իսկ վերջինը չորսամեայ բանտարկութեան եւ երկուքն ալ 3000 ական ֆուտուգանքի դատապարտեց:

Երկամեայ բանտարկութիւնը պատժի մեծագոյն չափն է օրինաց այն յօդուածին, որուն վրայ հիմնուած է Զօլայի դատապարտութիւնը: Այս խտտութեան պատճառը սա է որ երգուեալ դատաւորները յանցաւորութեան մեղմացուցիչ հանգամանքը չընդունեցին Զօլայի համար, որ իր դատաւորը արտասանուած պահուն գոչել է. «Ասոնք մարդակերներ են»: Վերջին լուրերուն նախելով դատապարտեալները վճարեկատեանին պիտի դիմեն: Կըսուի թէ Զօլա որոշած է ալ չի խառնուի Տրայֆուսի զործին եւ ինքզինք նուիրել գրական նոր կրկի մը պատրաստութեան՝ բանտային միայնութեան միջոցն ընտելցելով ինչպէս հաւանական է, վճարեկատեանն ալ համակարծիք ըլլալով երգուեալ դատաւորներուն հետ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դոմային մեծ արկածներ իրարու կը լաջորդեն: Ամերիկեան զրահաւոր Մեյլէն ետքը, ֆուսա. Թրանսպիւնի թիքի ամենէն մեծ չօղեհաւոր, Ֆլաչա, բաղնեցաւ Անակրա հրուանդանին (Գանարեան կղզիներուն մէջ) եւ երկուքի բաժնուելով վաղիկնապէս խորասուզեցաւ: 88 հոգի խեղդուեցան եւ միայն 14 հոգի կրցան ազատուլ անդ: չօղեհաւ մը օգնութեամբ:

Անդլ. Վիգորտիլոս առաջնակարգ զրահաւորն ալ, որ մէկ միլիոն ոսկիով չիւնուած է, խորապէս խրեցաւ Բոնի Սայրիսի առջեւ: Ազատելու ֆանքերը կը շարունակուին: Սակայն Վիգորտիլոս ազատուէն ետքը բազմածախ նորոգութեանց պիտի կարօտի:

—Ֆուսալեան լրագրիւնը նոր գործիքի մը գիւտը կը ծանուցանեն: Այս գործիքին անունն է փոքրածայնագիր (միքրօֆօնօկրաֆ) եւ Էտիւրնի ձայնագրէն սա տարբերութիւնը ունի որ ոչ

միայն ձայնը կարճանագրէ, այլ եւ ուղուածին չափ կը բարձրացնէ ու կիջեցնէ զանոնք: Փոքրածայնագիր գործնական գիտաւոր օգուտը խուլ համարելու եւ ետքը խուլցողները բժշկելու մասին տուած գիւրութիւնն է: Անոնց մեծ մասին բուժումը ապահովուած կը կարծուի՝ ձայնարանական երկարատեւ փորձերով արթնցնելով անոնց լսողութեան թմրած ջիղը: Միշու հիմայ սոր համար կը գործածուէին զանազան տեսակ փողեր, որոնք սակայն ձայնին կորսնցնել կուտան իր բնականութիւնը եւ կը յողնեցնեն փորձի կրթական միջոցն փոքրածայնագիրը անխոնջ խօսող մ'է բարձր կամ ցած ձայնով, եւ կը կրկնէ զսուր այնքան յաճախ եւ երկար կերպով որքան ուղուի:

ԳՈՒՄԱՐ ՊԵՆԱՍԸ

Էվրօբա կազէթալարնտա հէր կիւն պիւրէր տիւրիւ դարիպ, պիւրէր Խօլտա ածիպ վուգուաթա թէսատիւֆ օլունուր քի, պունլալը օգուլապ տա միւթէէսսիթ վէ միւթէէսսիթ օլամադ գապիլ տէլի տիւր:

Տահա պիւր գաչ կիւն էվիլէ, ալէմի մէտէնիլէթի իշլալ իտէն մէսէլէ Տրէյֆուս—Էսթէրհապի մէսէլէսի իտի քի, պունլըն նէ կի. պի միւտհիլ նէթիճէլէրէ միւնճէր օլտըղը հէր քէսճէ մալիւմ տիւր:

Հէլէ Էմիլ Զօլանըն Օռօն կազէթաւնտա նէշը իթտիլի մէք. թուպ վէ օրտունըն էն պիւլիւք մէմուլպուրնա գարչը գուլլանտըղը շէտիտ լիսան Ֆրանսա էհալի. սիլին էֆքիւրընը պիւր արալըգ օ տէրէճէ գապարթըր քի, պունլըն նէթիճէսի օլարադ պիւթիւն Ֆրանսա տալիլիլնտէ էմալի կէօրիւմէտիք վէ իշիտիլմէտիք կիւրիւթիլիլէրէ, վէլվէլէրէ մէյտան աչըլտը:

Նիհայիթ փետրուարն օն պիւրինճի շարչէնպիհ կիւնիւ Էմիլ Զօլանըն պիւր սէնէ միւտտէլլէ հապսընա վէ իւչ պին ֆրանգ ճէ. գաի նազաի իթասընա մահքիւմ իտիլմէտիլլէ Ֆրանսա պիւր տէրէճէլէ գատար սիւքիւնէթէլիլ օլմուչ իքէն, իկիլթէրատա վուգու պուլան հէնի պիւր իւչպիլթէ Էֆքիւրըն ումուլիլլէյի պիւրտէն պիւրէօ թարաֆա մէյլ իթտիլիլ:

Մէսէլէյի պիւր գաչ սէօլ իլէ իյգահ իտէլիւմ:

Ռէիլիւմ Նէվիլ համընտա պիւր լօրտ էն զիյաւտէ գումար պիւլասը նէթիճէսի օլարադ 70,000 լիւրա գատար պօրճու գալըր. ալաճաղըլար էթրաֆընը սուրար վէ հէր կիւն պիւրէր կէօնա իւչպիլթէ կիրիֆթար օլարադ, նամուս ու հայսիլլէթի պիւր բարալըգ օլմադ թէհիլքէսի պաչ կէօլթէրիլ: Քէնտիսիլի պու միւտհիլ վաղիլլէթ տէն գուրթար. մադ իշիւն բէք չօգ կալըթիլլէրտէ պուլունուր իսէ տէ, պունլարտան հիչ պիւրի սէմէրէտար օլմադ. նի. հայիլթ պիւր ճիւնայիլ իշլմէյի թէսալվուր իտէր վէ թէսալվուրընը տա մէվգըր իճրայա գօր:

Քիլէյ համընտա կալիլթ սաֆ. տէրուն պիւր տօսթը պուլլանըղը:

նը տերխաթըր իտէրէք, տէրհալ
օնա միւրաճաթ վէ միւթէպէր
պիր գատընըն նամուսը թէհլիքէ-
տէ պուլընտըղըն վէ անը միւտ-
հիշ պիր րէզալէթտէն գուրթուր-
մագ իշիւն պիր մուսվէնէթի նագ-
տիյէտէ պուլընմագ լաղըմ կէլտի-
յինի իֆատէ իտէր. պուհիքեայէ
Մր. Գիւլին երեյիյնէ օ տէրէճէ
թէհսիր իտէր քի, տօթուլըն
արղուլը վէճհ իւղրէ 17,000 լի-
րալըգ սէնէտէր իմպա վէ վատէ-
սի հուլուլինտէ պու ճէսիմ մէպ-
լաղը էօտէմէյի թէհհիւտ իտէր:

Հալպու քի իշ բէք չարուգ մէյ-
տանա չըգար. պիր չօգ իսթին-
թագլարտան սօնրա, Լորա Նէվիլ
գապահաթընը իգրարա մէճպուր
օլուր, վէ էն ատի ճանիլէր կիպի
էն շէտիտ ճէզայա մահքիւմ ի-
տիլի:

Շիմտի ինկիլթէրատա պիր չօգ
միւթէպէր ֆամիլիալար պու րէ-
զալէթտէն տօլայը եէս ու մա-
թէմ թուլթագա պաշլամըղըր
տըր. Հաթթա մահքիւմ պապա-
սը պուլընան լորտ էպըրկէվըննի
իթիպալը վէ ասալէթիլէ մաարուֆ
պիր զաթ օլտըղընտան, կիւյա
օլուր վէֆաթ իթմիշ կիպի քէն-
տիսինէ պէյանը թաղիյէթ իտիւ-
մէքտէ տիր:

Շիմտի պիշարէ Լորտ Նէվիլի
պու միւտհիշ հալէ կիւրիֆթար ի-
տէն վէ պիր ասըլգատէ ֆամիլ-
եանըն ասըլարտան պէրի մուհա-
ֆալա իթմիշ օլտըղը լէքէսիլ
պիր իսմի պէրպատ իթմէյէ սէ-
պէպ օլան շէյ գուլար պէլասը
տէյիլ մի տիր: Պու մէլուն իլլէ-
թին նէ՛ գատար օճագլար սէօն-
տիւրմիւշ, նէ՛ գատար էվլէր ելգ-
մըշ, նէ՛ գատար հայաթլար մահվ
իթմիշ օլտըղըն թարիֆէ հաճէթ
վա՛ր մը տըր:

Հալ պու քի պու տէհէթիլ խու-
յուն եալաշ եալաշ պիղտէ տէ
քէօքլէշմէյէ պաշլատըղը նաղարը
թէհսսիւթիլէ կէօրիւլիօր: Գուլար
մասաը էթրաֆընտա պաղը քէր-
րէ էօյլէ քիմսէլէրէ թէսատիւֆ ի-
տիլիօր քի, տիրայէթ վէ քէմա-
լէթլէրինն զէրէսինն մալիք օլ-
մայանլար պիլէ պու հալի ասլա
թէհվիլ իթմէյէճէքլէր տիր:

Օ մէլուն մահալտէ պուլընան-
լարըն հալի տէ զիյատէսիլլէ շա-
յանը տըգգաթ տըր: Աղըղլար
քէօրիւրմիւշ վէ կէօլլէր գան չա-
նաղընա տէօնմիւշ օլտըղը հալտէ,
հէր քէս արթըգ նէ՛ հաբտըղընը
պիլմէյէրէք հիտտէթլէր, լանէթ-
լէր իշինտէ օլանճա վարընը կայպ
իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսինտէն
կէչկին պիր հալտէ գուլար մա-
սասընը թէրքէ մէճպուր օլուլօր
Բի՛մ պիլի... պէլքի տէ աճ պիր
գատընճըղաղ, պիլիւճ պիր վա-
լիտէ էվտէ քէնտիսինտէ պէքլէյօր
վէ «էքմէք... էքմէք...» տիլէ
պաղըղըն մասուլարըն ֆէրեատ
ու ֆիղանը կէօյլէրի սարըյօր:

Իշթէ՛ կիրտապ... իշթէ՛ րէ-
զալէթ... Լորտ Նէվիլ կիպի պիր

ասըլգատէնն մահվիլէթ վէ խա-
րապիլէթինն սէպէպ օլան պու ա-
ֆէթթ՝ պիլիւմ կիպի սէֆիլ, ֆա-
գիլ, բէրիշա՛ն պիր միլլէթէ մէն-
սուպ օլան քիմսէլէրի տահա չա-
բուգ վէ տահա միւտհիշ պիր սու-
րէթտէ մահվ ու խարապ իտէ-
պիլի:

Կէօլլէրիմիլի իհաթա իտէն
բէրտէի կաֆիլէթ պու գատար գա-
լը՛ն մը տըր քի, տէհէթէթէնկիլ պիր
ուչուրըմն տէրինիլինի ֆարգ
իթմէյէլիմ:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կէչէն ճուլմա երթէսի կիւնիւ
ֆէլսամէթլու Բրէնա Ֆէրտինանտ
հաղրէթլէրինն եէվմը վէլտէթի
օլմագ միւնասէպէթիլլէ, Պուլկա-
րիանըն պիլմիւլէ շէհիլ վէ գա-
սապալարընտա օլտըղը կիպի,
վարնատա տախի մուլմանթան
զիյնէթլէր վէ ալիլէր վէ տօնան-
մալար իճրա օլունմըշ տըր:

Վիէննատան փիտը. 17 թարի-
լիիլէ ալընան պիր թէլէկրաֆա
կէօրէ, Բրէնա Ֆէրտինանտ հաղ-
րէթլէրինն պիւլիւք պիրտտէրի
բրէնա Ֆիլիք իլէ Աւսթրիա օր-
տուսընըն սիւվարի միւլաղիմէ-
րինտէն Ֆոն Մաթալիլ Քէկվիլ
արասընտա էվլէլա րէվօլլէր վէ
սօնրա գըլըճ իլէ պիր տուէլլօ վու-
գու պուլմըշ վէ բրէնա Ֆիլիք սաղ
գօլունտան եարալանմըշ իսէ տէ,
եարասընըն թէհլիքէլի օլմատըղը
խապէր ալընմըշ տըր:

Պուլկարիա չըմէնտըֆէրէրիլլէ
հէր վագըլթ հօլմուլըգ իթմէյէ
մէճպուր օլանլարա պիր սուհու-
լէթ օլմագ իւղրէ, Նաֆիա նէզա-
րէթի պիր սէնէլիք, ալթը ալլըգ
վէ իւշ ալլըգ ապօնըման քաթթ-
լարը վէրմէյի գարալաշտըրմըշ
տըր:

Աղըլու իտէնլէր 50 սանթիմիլիք
բուլը հալի պիր մէթթուպ իլլէ
եա տօղրուտան տօղրույա Նա-
ֆիա նէզարէթինն վէ եախօտ ըս-
թատիւլարտան պիրինն միւրա-
ճաթ իթմէլի վէ ֆօթօկրաֆիա-
րընը տա պէրապէր կէօնտէրմէլի
տիրլէր:

Վարնատան Բուսնուգա կիտէն
պիր հօլմու պիր տէֆա իշիւն
9 ֆրանք 60 սանդիմ վէրմէյէ
մէճպուր իքէն, պու եէնի գարար
մուճիպիննէ իւշ ալլըգ պիր հօլ-
մուլուգ իշիւն 34 ֆրանք վէրէ-
ճէք տիր քի, կիւնտէ 37 սանդիմ
վէրմիշ տէմէք տիր:

Ախիլէն վիտինտէ պիր մի-
թիլի վուգու պուլմուշ վէ պու
միթիլկտէ պիւլթիւն թիւրքիա
տախիլինտէ վէ խուսուսըլլա Մա-
կէգոնիա վէ խտիլնէ վիլայէթլէ-
րինտէ ըսլահաթ իճրա՛ն օլընմուսը
լիւղուլը հաղընտա մուպահա-
սալար ճէրէյան իթմիշ տիր:

Սօֆիա Միւլէսի՛ մէշհուր իւ-

թիւալը միւթէվէֆֆա վախիլ Լի-
վաքինն իտպանճատըն էլտէ իթ-
մէյէ մուվաֆֆա օլմուշ տըր:
Լէվաքի տէրտէսթ իտիլմէյտէն 12
կիւն էվլէլ պու թապանճայը պօ-
լուգ օլտուլը իշիւն Սօֆիթ գա-
սապալարնտաքի տօթլարընտան
պիրինն հանընտա պըրագմըշ
ըմըշ:

Բրէնա Ֆէրտինանտը՝ զէվճէսի
բրէնա Մարի Լուիզ վէ էվլատը
բրէնա Պօրիա իլէ պիլիքտէ Բէ-
թէրսպուրկա կիտէճէլինի հաղմըշ
իտիլք: Պու հօլմուլըղըն մարտ 2տէ
վուգու պուլաճաղը սօն հալա-
տիպլէրտէն տիր:

ԻՄԲԱՅԻՐԱԿԱՆ ԱՉԴ

Իրաւունքի պատուարթան գոր-
ծակատարնէնն և բաժանորդնն-
րէն կը խնդրուի առայժմ դրամ
և աւսանդիպրէնա ճաւանդըր
զրկել իթիլիս պատասխանատուն
սա հասցէով

г. М. СКОНОВЪ за в. «Иравункъ»
Варна.

Կամ
M. Mihan Seonian
pour la Rédaction du journal
„Iravounk“. — Varna.

Իսկ պարզ ճաւանդըր, լրագիր
են. առաջտան պէս զրկել ուղ-
ղակի խմբագրութեան հասցէին,
որ գրուած է լրագրին գլուխը:

ՄՈՒՀԻՄ ԻԽԹԱՐ

Պուլտան պէօյլէ թարաֆըղա
կէօնտէրիլէճէք ապօնէ պիւլտիլի-
նի վէ քէսալիլաղիլ մէքրոպ-
լալը մուվագգաթ պիր միւտտէթ
իշիւն աթիւտէքի ատրէպէ կէօն-
տէրմէլէրինն կաղէթամըղ ապօնէ-
լէրինտէն վէ մապահաթ կիւղարա-
րընտան խասթէթէն րէճա իտէ-
րիլ:

г. М. СКОНОВЪ за в. «Иравункъ»
Варна.

Եւթաօտ
M. Mihan Seonian
pour la Rédaction du journal
„Iravounk“. — Varna.

Սաթի ատի մէթթուպ, կաղէթա
վէ սաթիէ եինն էվլէլքի կիպի
տօղրուտան տօղրույա կաղէթա
զըն պաշընտա կէօսթէրիլէն մաթ-
պաա ատրէսինն կէօնտէրմէլի տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԵ

Սկիւպ մէսէլէսի միւնասէպէ-
թիլլէ Պուլկարիանըն Սթանպօլ
մապահաթ կիւղարը Մ. Մարգօ-
ֆըն վէրաիլի նօթա իւղէրինն,
թէպտիլի վիւքէլա օլտըղը լէ-
լէկրաֆ հալատիպլէրինտէն տիր:
Հաթթա սատրագամ խալիլ
Բիֆաթ բաշանըն իքի սաաթ գա-
տար աղ օլունուպ թօրհանէ միւ-
շիլինն սատրագամ թային իտիլ-
միշ օլտըղըն վէ իքի սաաթ սօն-
րա խալիլ Բիֆաթ բաշանըն թէք-
րար մէմուրիլլէթէ կէշտիլինի
թաւն կաղէթատը եաղըյօր:

Աթան Բիւրքիլին Սթանպօլ-
տան ալտըղը մալիւմաթա կէօրէ,
մէրքէլի Ելաղըլ Բէօշկիւնտէ
պուլընան պիւլիւք հարապ գօմի-
սիօնը պու տէֆա օսմալը տաա-
քիլինի էրգրուլ ճիհէթիլնտէքի
թիւրքիա վէ Բուսիա սիւօրընա
թօրլամագ կիպի մուհիմ պիր բը-
լան իլէ մէշլուլ օլմագտա իմիշ:

Թէսալիանըն ֆագըր քէօյլիւ-
լէրի սէֆալէթի հալլէրինի բէք
սուպիլի պիւլ: Խօլտա Տիւգ տը
վէսմիլիսթիլ պիւլտիլմիշ օլտըգ-
լարընտան, մուսալիլէյհ տախի՝
թէսալիաաքի իյանէ գօմիսիօնը-
նըն իշինի թէտգիք իթմէք վէ
պու գօմիսիօնըն մուսմէլաթընը
տահա զիյատէ պիւլիւթմէք վէ
կէնիլլէթմէք իւղրէ մէպուսան
մէճիսի ասըլգատէ աղալարընտան
Մր. Թօմաս Ուօտհաուլը մէմուր
թային իթմիշ տիր:

Աթինատան ալընան պիր թէ-
լէկրաֆա նաղարէն, Եունանիս-
թան գրալը՝ բրէնա Մարի իլէ
պէրապէր լանտօ իլէ Ֆալէրա նաթ
մահալտէն ալտէթ իթտիլի էսնա-
տէ, պիր չուգուր իշինտէ կիլլէն-
միշ օլան իքի շախ նալէհան մէյ-
տանա չըգարագ, գրալըն իւղէ-
րինն ալթէլ իթմիլլէր. պիրիննի
տէֆա ալթէլ պօշընա կիլթմիշ ի-
սէ տէ, իքիննի տէֆատա գրալ
մալլէթինտէ պուլընան խաթմէ-
տէն պիրի գօլունտան եարալան-
մըշ տըր:

Պու հատիսէ իւղէրինն, արա-
պա տէօրթ նալ գօշմաղա պաշլա-
մըշ օլտուլընտան, արգա թարաֆ-
տան հէտի տէֆա տահա ալթէլ ի-
տիլմիշ իսէ տէ, պիր կէօնա ֆէ-
նալըգ հուսուլէ կէլմէտէն, կէրէք
գրալ վէ կէրէք բրէնա սաղ վէ
սալիմ սարայը գրալիլէ վասըլ օլ-
մուլար տըր:

Պու իքի շախստան պիրի քիւլ
րէնիլնտէ պիր լիպաա կիլինմիշ
օլտուլընտան, գրալ մէրգուլը պու
էպիսէ իլէ կէօրտիլիլնտէ տէր-
հալ թանըյաճագընը պիւլտիլմիշ
տիր:

Եունանիսթանըն իսթիգրաղ մէ-
սէլէսի իսթամբէլիլ օլմուշ վէ
պու իսթիգրաղը գապուլ իտէն
պանդալար՝ տէօրթ միլեօն ինկի-
լիլ լիւրասընը Բուսիա, ինկիլթէ-
րա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրինն
քէֆալէթի ալթընտա վէ 25 միլ-
եօն ֆրանք տախի քէֆալէթսիլ
օլարագ վէրմէյի թէհհիւտ իթ-
միլլէր տիր:

Սաղպըրինն Լօրտար մէճի-
սինտէ իթտիլի պէյանաթա կէօ-
րէ, իսթիգրաղ թահվիլաթը մէյ-
տանը ինթիլարէ չըգմատան տէվ-
լէթլէր թէսալիայը պօշալթմագ ի-
շիւն Սուլթանը մէճպուր իտէճէք-
լէր տիր:

ԶԱՍԻՐԻ ԲԻԱՅԱՍԸ

Վառնա 18 ֆետրուար

Պաշտալ

Վալիօն, լիպրա 47-51, հէքթօլ-
8-50.9.30 ֆրանք

Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ-
8.50-11 ֆրանք

Արքա

Լիպրա 38-41, հէքթօլ 4.-20 4.40
ֆրանք

Մարք

Վալիօն, լիպրա 57-58 հէքթօլ-
5.90-6 ֆրանք

Արապա, լիպրա 57-61 հէքթօլ-
6.-6.20 ֆրանք

Ֆաւորիտ

100 օգգուսը 19-24 ֆրանք՝ մալա
կէօրէ

Արապա մուսմէլէսի՝ Նաբօլէն
21 ֆո. հիսապը իլէ տիր:

Կիւնտէ 2-3 վալիօն վէ 8-10
արապա պուլտալ, 10-15 արապա
արքա, 4-5 վալիօն վէ 8-10
արապա մըսըր կէլմէքտէ տիր: